

Kapitulli VII

E-Mail Basics

Letra elektronike (Electronic mail) bën të mundshme dërgimin e një letre për gjatë tërë globit për pak minuta. E-mail është një prej serviseve më të randësishme dhe më së shpesht që përdoret në internet. Dërgimi i emailit pos se është i shpejt është dhe i lirë. Ju vetëm paguni çmimin e telefonit për lidhje me provajderin e juaj dhe nuk merret parasysh adresa e pranuesit.

Në këtë kapitull do të prezentohen:

- Çfarë janë e-mail-et
- Starimi i Outlook Express-it
- Interfejsi i përdoruesit Outlook Express

E-Mail (themelore)

E-Mail është një formë e re konverzimit (komunikimit) me shkrim . E-Mail është termi i Internet për letër. E-mail është shkurtesa nga **Electronic Mail**.

Përparsit janë qartë të dukshme:

Dërgimi është i shpejt e-mail transhohen në mënyrë elektronike, për këtë e mail –et mund të arrijnë te marrësi për kohë shumë të shkurt (zakonisht , për pak sekonda në tërë globin).

Është i lirë kjo formë e komunikimit është më e lirë se cila do formë tjetër, lidhja telefonike nevojitet nevojitet vetëm për kohën e upload të mesazhit. Gjithashtu, emailit i duhet vetëm lidhja deri te pika më e afërt e pezencës (POP) të provajderit që keni zgjedhur që janë zakonisht lidhje lokale,

Dërgimi i një e-maili disa marrësve kërkon vetëm një apload distribucioni administrohet nga provajderi- kështu që është shumë më i lirë se të dërgosh fakse shumë marrësve.

Është shumë lehtë- ju mund të shkruani letër direct nga kompjuteri i juaj, nuk duhet printuar, furur në zarf, të bleni pulla postale në zyrat e postës . ju duhet vetëm të klikoni send dhe letra (mail) dërgohet.

Ju mund të adresoni të njëjtën letër disa marrësve pa e rishkruar ose printuar. Ju vetëm duhet ta adresoni atë në marsëst e duhur

Bartja e të dhënave -Data Transfer

Pjesa më e randsishme në dërgim të e-mail-eve është futja e-mail adresës korrekt, për ndryshe letra nuk do të dërgohet

Imagjinone procedurën normale për dërgim të letrës nga Australia në Vienna / Austria. Adresa është si në vazhdim:

Anton Kopflos
Birnweg 45
1020 Vienna
Austria

Është shumë e mundshme të merrë pes hap letra për të arritur deri te marrsi:

Posta Sydney dërgon letrën në Austria.

Ajo transportohet në Vienna

Postieri përgjegjës për e merrë letrën.

Ai e shtie(fut) në në sandukin e letrave (mailbox) me numër 45.

Tani z. Kopflos e mere letrën nga sanduku i letrave , e lexon atë dhe gëzohet që ka pranuar lajme nga Australia.

Normal adresat e letrave manipulohen fund e krye. Si funksionon e-mail-et? Le ta vëzhgojmë e-mail adresën si në vazhdim:

anton.kopflos@birnweg45.wien.at

E-mail addresses nuk mund të përmbajnë hapsira (blnko) si seperator , **pikat** dhe shenja për **nënvizat** përdorn për këtë qëllim.

Në fillim të adresës është emri i marrësit/. Më pas pasonshenja “@“ **lexo** “at” .

Tani adresa reale fillon . pjesët individuale të adresës quhen domene (**domains**) ku domeni më i lartë (top level domain) është më i fundit.

Si dërgohet letra në internet?

Komjuteri përgjegjës për transport të letrës quhet server i letrës- **Mail-Server**.

Serveri i letrës në Sydney dërgon e-mail-in në mail serverin e njohur në Austria (top level domain: at).

Ky mail server njih një server në Vienna dhe i paraqet letrën (mail) këtij serveri.

Mail serveri i Vienna-ës dërgon letrën (mail) serverit mail të provajderit.

Serveri mail i provajderit e futë këtë në sandukun e letrave (mailbox) të z. Kopflos.

Z. Kopflos shkarkon letrën (mail) në mailbox-in e tij.

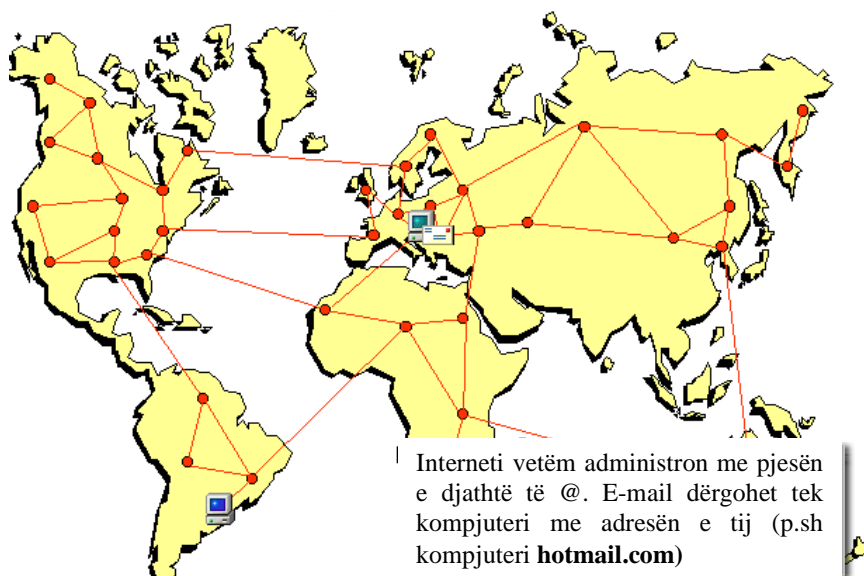
Sikurse dhe të gjitha shërbimet e internetit , e-mail përdor protokollin e vetë, The simple mail Transfer protokol (SMTP). Kompjuterët që administrojnë me transferin e-mail quhen server SMTP (SMTP-server). Futja vetëm e adresës së serverit identifikon mail serverin i cili mund të përdoret nga shumë persona (si një ndërtes për shumë banor),. Megjithëse secili marrës duhet ta ketë një adresë individuale e-mail.

Interneti transferon mesazhe tek mail server i cili i ruan ato në një **inbox**.

Mail serveri lokal është përgjegjës për të shpërndar nga **inbox** i tij në kompjuterin tuaj.prandaj adresat e-mail përbëhen prej dy pjesëve të ndara me @. Pjesa **para @** është **emri i shfrytëzuesit (user name)** dhe pjesa **pasë @** është **emri i serverit(server name)** adresimi është një shfrytëzues individual i një kompjuteri të caktuar.

Një adresë e-mai tipike është **:hodgepodge@hotmail.com**

Interneti vetëm administron me pjesën e djathtë nga @. E-mail dërgohet në kompjuterin me këtë adresë (p.sh te kompjueri hotmsil .com

Ky kompjuer vendos mail në sandukun e marrësit(recipient's inbox) nga ku ai mund ta donload në fardo kohe.

ID e përdorusit dhe fjalëkalimi përdoren për të parandaluar të tjerët për të lexuar mail në sndukun elektronik (electronic mailbox).

Tani do të njiheni me skemat ekomunikimit si në vazhdim

1:1 një dërgues dërgon një marrsi dhe

1:n një dërgues dërgon disa marrësve

SHKOLLA E MESME PROFESIONALE KAÇANIK

Tip : shkruani një e-mail offline, për ndryshe do të paguani linjën përderisa të jeni të lidhur!

Rrezyme :

Sërisht mbi formulimet më të randsishme **çfarë pshtë E-mail?**

- **Letrat elektronike(Electronic Mails)** janë një plotësim i internetit për letrat konvencionale
- **E-mail-et** transmetohen **më shpejt** dhe **më të lira** se letrat konvencionale
- **E-mail-et** dërgoen nga mail sever në një mail server përderisa serveri destinus të arrihet
- Letrat(mails) në server mailbox mund të shkarkohen(down load) në cilën do kohë

Çfarë është e domosdoshme për E-Mail?

Sikur të gjitha serviset e internetit një një internet account në një ofruer të shëbimit të internetit(ISP) është e nevojshme.

Email adresat përcaktohen nga ana e provajderit

Në internet janë pa pages servise E-mail si p.sh hotmail.com, yahoo.com, msn.com, gmx.de.....

- Një lidhje modem ose direkte nevojitet për lidhje më së shpesht koneksioni i përdorur është një dial line kompjuterit i përcaktohet një adresë e përkoshme IP(internet protocol) dhe pasë kësaj bëhet pjesë e internetit global.
Avantazh kryesor e dial lines është se janë linja me çmim të ult, dhe që përdoren në tërë botën
Dizavantazhi kryesor është shpejtësia e ult e transmetimit
linjat direkte janë më të mira dhe mënyra më e shtrejtat për të lidhur në internet .
kompjuteri lidhet me server perms një Router. Posa kompjuteri përpiqet tu qaset një servisi interneti koneksioni është në dispozicion.
- **Një mail account** nga provajderi (**mund** t si mailbox –i konvencional)
siku që duhet ngre letrën normale, ju duhet ta download mail nga mailbox i juaj në server të provajderit
Kompjuteri server ruanë fjalëkalimin në fajllin e mbrojtur- mailbox juaj.
kurdoher që një letër të pranohet futet në këtë fajllë përderis të mos e shkarkoni letrën dhe shprazni serverin mailbox
- **Softuer**
Një program klient për dërgimdhe pranim të e-mail. Në shembujt në vazhdim do të përdorim Microsoft Outlook expres
Një lexues i lajmeve (Newsreader) nevojitet për ti lexuar read postings dhe write

SHKOLLA E MESME PROFESIONALE KAÇANIK

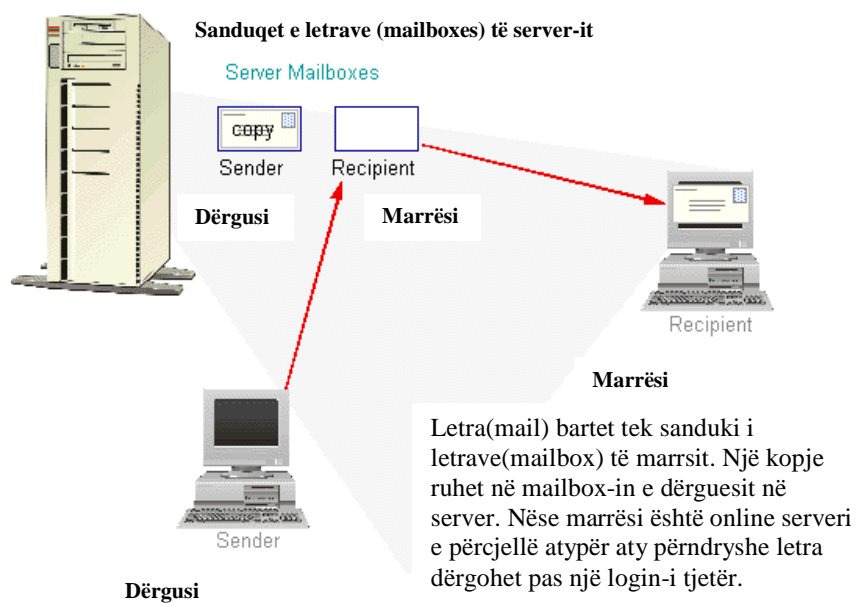
posting në newsgroups në Usenet. outlook expres punon gjithashtu edhe si Newsreader

- **E-mail Address**

Një email adresë duhet. Kjo përbëhet prej dy pjesëve: Emri i shfrytëzuesit dhe emri i serverit , të ndarë me @ p.sh hodgepodge@abc.com

Shembull dhënsi (sender) ka shkruar e-mail-in e tij dhe dëshiron ta dërgoj atë>

Kliko në Letter

Letra transferohet(bartetet) deri te sanduku i letrave të marrësit(recipient's mailbx), një kopje ruhet tek sanduku i letrave të dhënsit (sender's mail box) në server . nëse marrsi është vërtet në online serveri e dërgon që më pare(forwards) drejtpërdrejt letrën përndryshe letre dërgohet në login –in tjetër.

Rezyme:

Sërisht rreth formulimeve më të randsishme **çfarë është e domisdoshme për E-mail**

- Ju duhet qasje një një **servis online**(online service)- prandaj ju nevojitet një **provajder** dhe një **adres e-mail**(mund ta merrni në internet pa pages)
- Ju duhet një program **klient e-mail (e-mail client)**
- Ju duhet emri(dhe adresa) e mail server Provajderit (zakonisht, dy adresa përdoren: një adresë SMTP dhe POP3)

Startimi i Outlook express

Ju duhet të staroni një e-mail Client

Vetëm një gjë që ju duhet (pos kërkesë për një lidhje me internet) është një program për e-mail Microsoft dhe Netscape sigurojnë programe të tilla me browsersët e tyre.

SHKOLLA E MESME PROFESIONALE KAÇANIK

Programi i Microsoftit quhet **Outlook Express**. Ekzistojnë dy mënyra për të shkruajt e-mail-e.

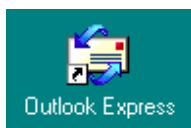
Ju mund të krijoni një letër të re direkt nga IE por duhet ta dini se gjatë kohës së shkrimit të letrës suaj koneksioni me internetin është **online** – çmimi i telefonit rritet. Ju mund të shkruani letrat e juaja **offline** dhe ti dërgoni kur tju konvenoj.

Të dy mënyrat përdorin programin e **Microsoft Outlook Express**, i cili është pjesë e paketit Internet Explorer .

You need an address to send e-mail: **the E-Mail-Address**.

Startimi Outlook Express

Outlook Express përdoret për të shkruar dhe pranuar e-maile, menagjon me kontakte dhe lexon newsgroups.

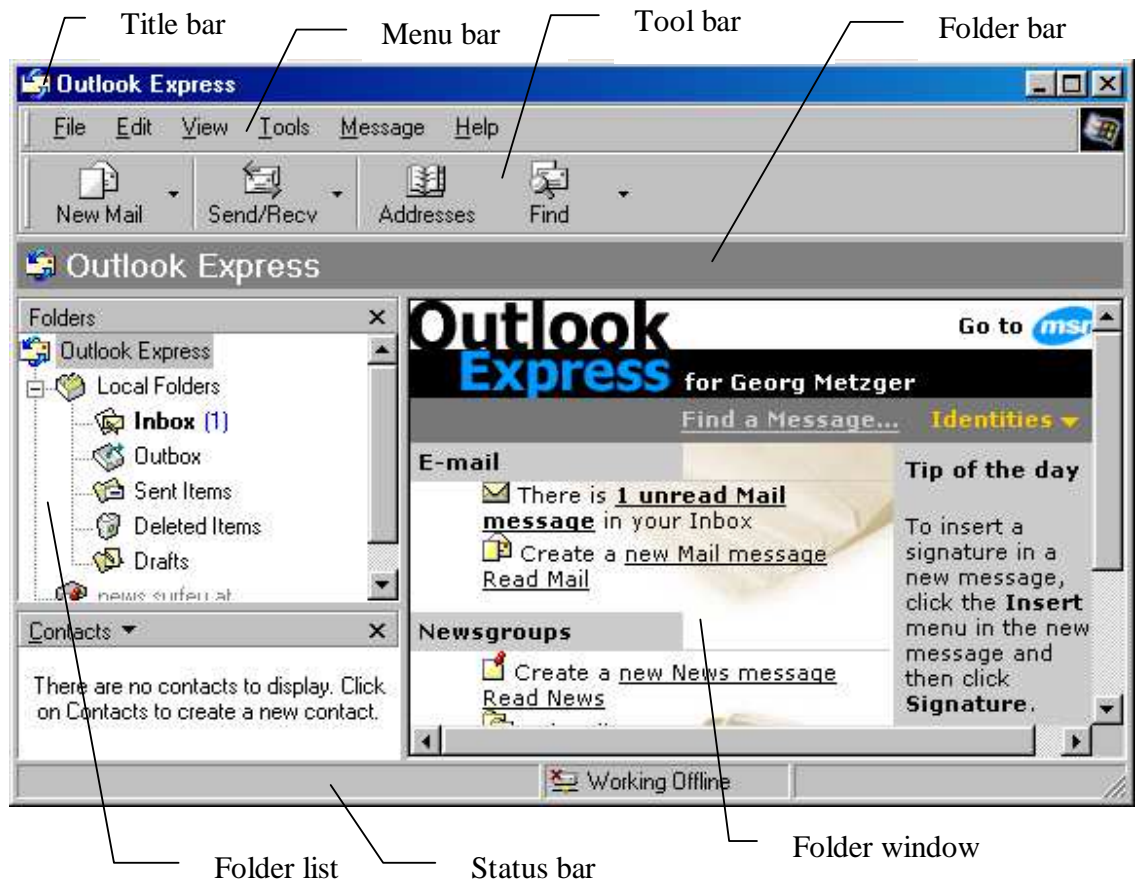

Fut klik të dyfishtë në ikonën . e desktopit.

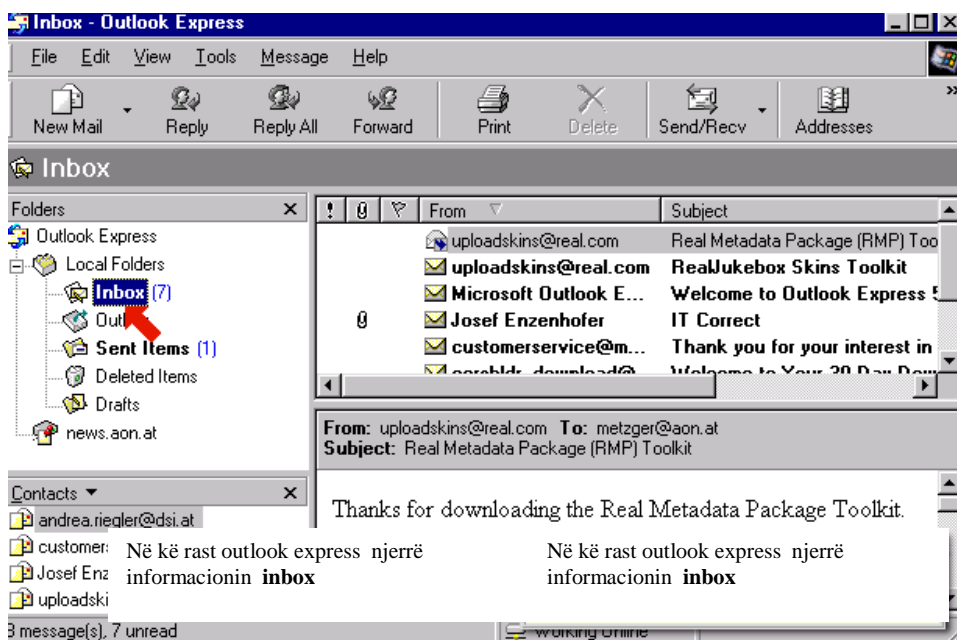
Programi mund të starohet nga **START MENU – PROGRAMS – OUTLOOK EXPRESS**.

....Ose përzgjedh “ Outlook Express” në shiritin Quick Launch- klike outlook Express shfaqet Outlook Express .me hapjen e follderit Outlook express. Ky është njëfar “Outlook home Page” ku mund ti gjeni komandat që i përdorni me se shpeshti

SHKOLLA E MESME PROFESIONALE
KAÇANIK

Një mënyrë tjetër për ta startu Outlook expres është klikimi në mail button të Internet Explorerit dhe më pasë klik në Read Mail

Për të mbyllur **Outlook Express** përdor **File/Exit** ose butonin X në shiritin title.

Rezime

Sërisht rrethë formulimeve më të randsishme për **startimin e Outlook Express**

- Starto Outlook Express me cilën domënyrë: ikonën në **Desktop** , butonin **Quick Launch**, ose **Start/Programs/Outlook Express**.
- **Outlook Express** mund të startohet nga **Internet Explorer** duke klikuar mbi **Butonin Mail** dhe përzgjedhjen e butonit **Read mail**

Outlook Express tenton të lidhet me internet menjëherë pasi ta ketë përfunduar ngarkimin e tij. Kjo mënyrë nuk është gjithmonë e këshillushme.

Përzgjedhë **FILE / WORK OFFLINE PËR TË** punuar pa u lidhur me internetin

Interfejsi i shfrytëzuesit

Faqet në vazhdim spjegojnë elementet e interfejsit të shfrytëzuesit në Outlook Express

Tipik për Outlook Express janë:

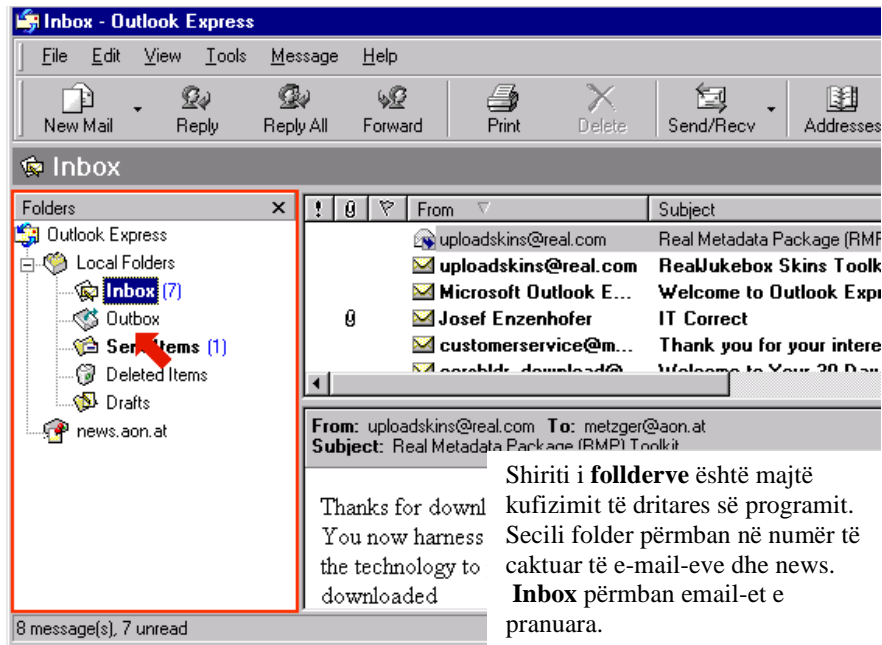
FOLDER LIST: SHFAQ TË GJITHË e-mail –et mundëshëm , kontaktet dhe follderat e lajmeve (news folders).

FOLDER BAR: shfaq follderin aktiv aktual.

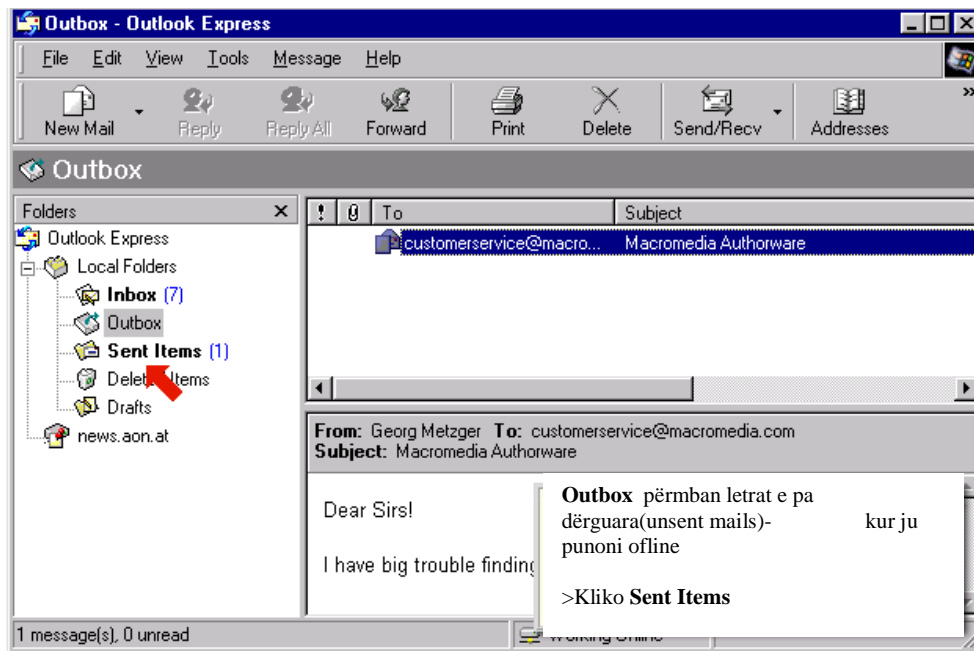
FOLDER WINDOW: shfaq përmbatjen e follderit aktiv.

SHKOLLA E MESME PROFESIONALE KAÇANIK

Picture 1: Outlook Express

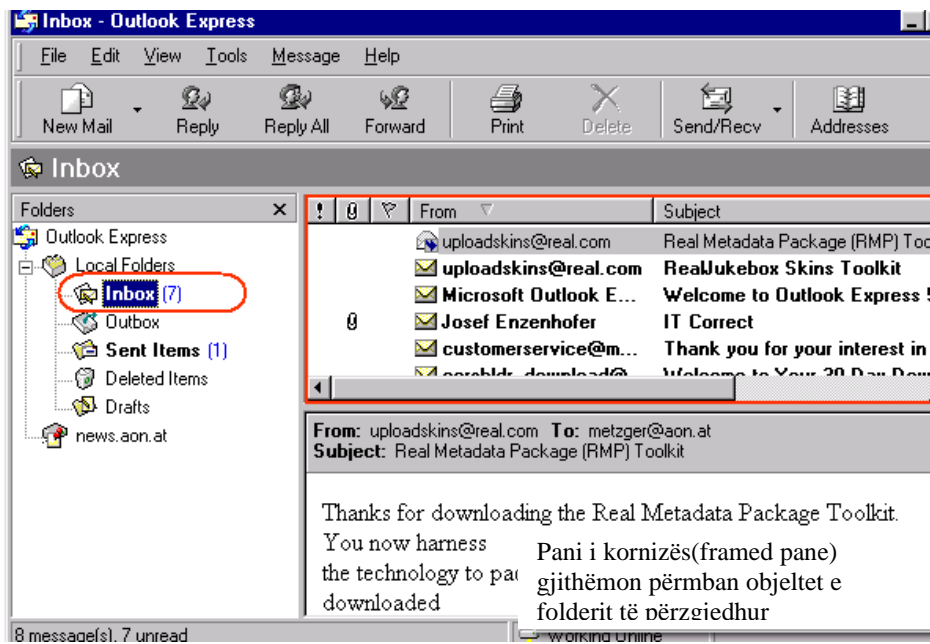
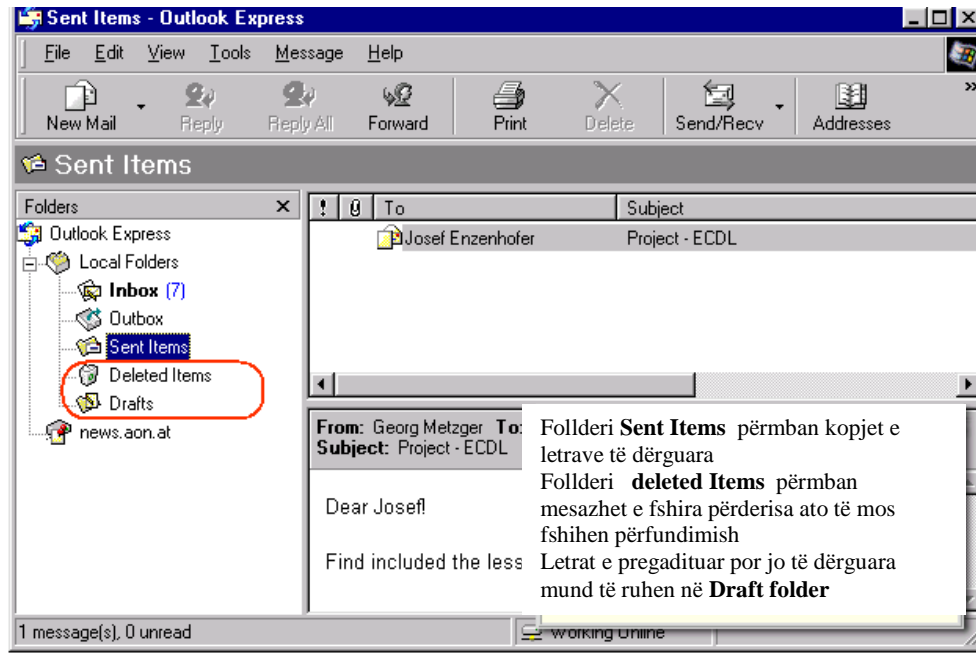

Shiriti i **follderve** është majtë kufizimit të dritares së programit. Secili folder përmban në numër të caktuar të e-mail-eve dhe news. **Inbox** përmban email-et e pranuar.

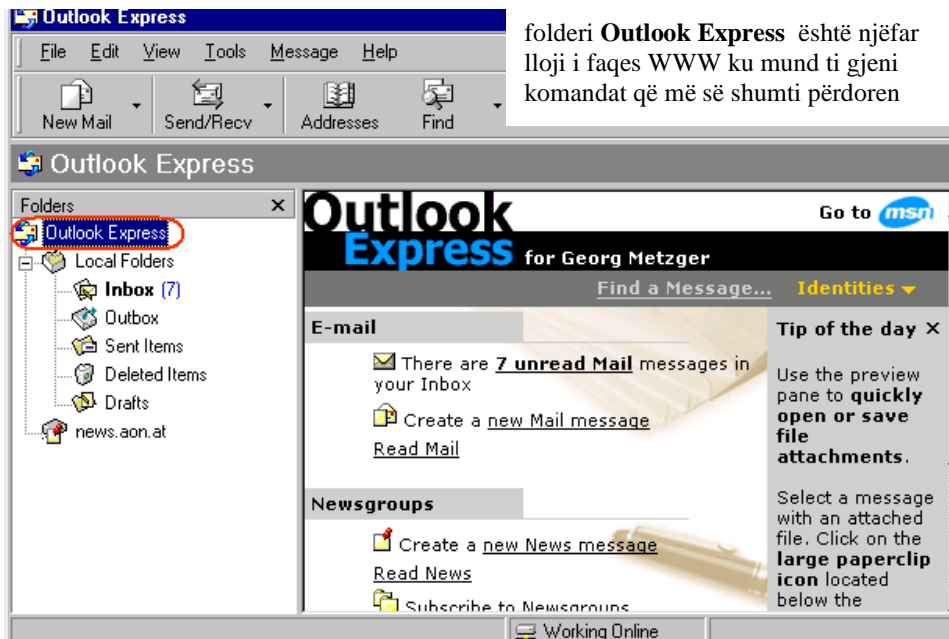
Outbox përmban letrat e pa dërguara(unsent mails)- punoni offline kur ju >Kliko **Sent Items**

SHKOLLA E MESME PROFESIONALE KAÇANIK

Preview pane ju lejon ti lexoni mesazhet pa i hapur ato në dritare të seperueme.

SHKOLLA E MESME PROFESIONALE KAÇANIK

Rrezyrme

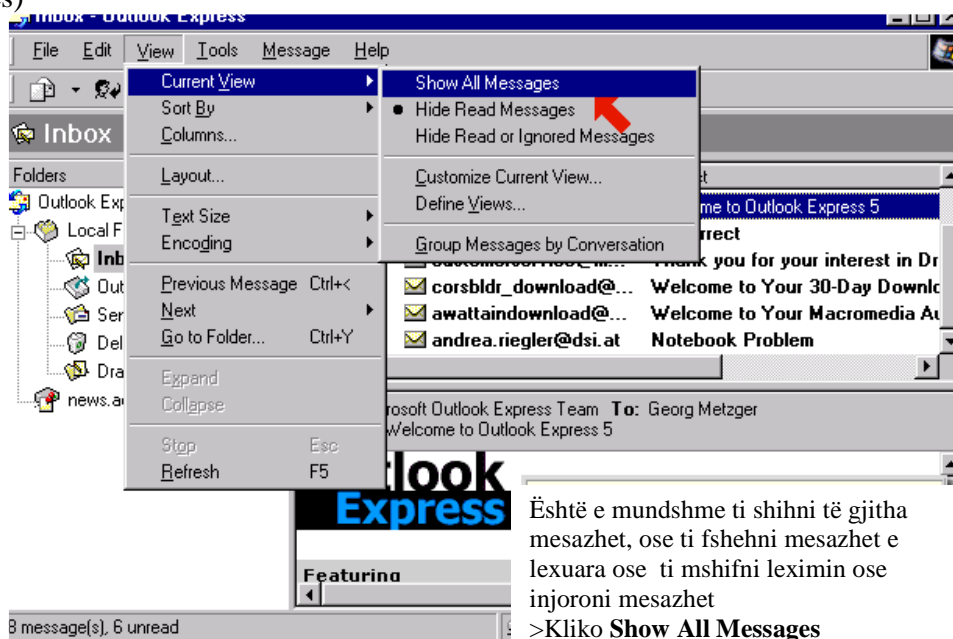
Sërisht rrethë formulimeve për **Interfejsin e shfrytëzuesi**.

- Përdor **Outlook Express Page**, e cila është e krijuar si faqe www, to get a survey of the pending task
- Kliko një follder në **folder bar** për të parë përmbajtjen e tij
- **View** menu ju lejon të konfiguroni opsionet e juaja të pamjes

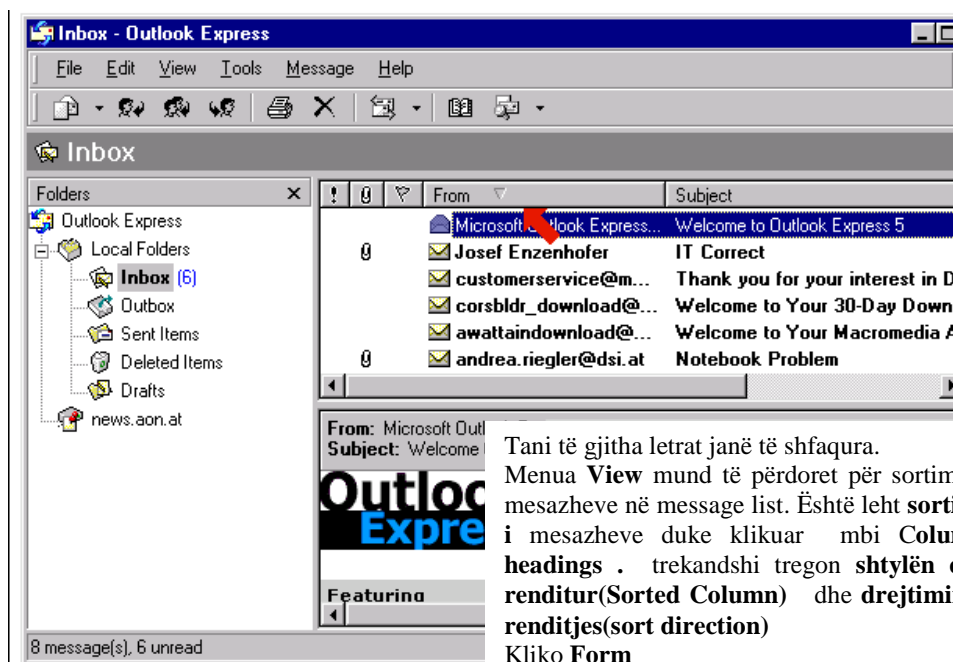
Pamjet – Views

Përcaktimet default të outlook expresit në përgjithësi janë të mjaftueshme për punë efektive.

Outlook express siguron shumë lloje të opsioneve të konfigurimit të dukjes së tij. Menua **view** ju lejon të konfiguroni dukjet dhe ndieshmerit (look and feel) të Outlook Express.

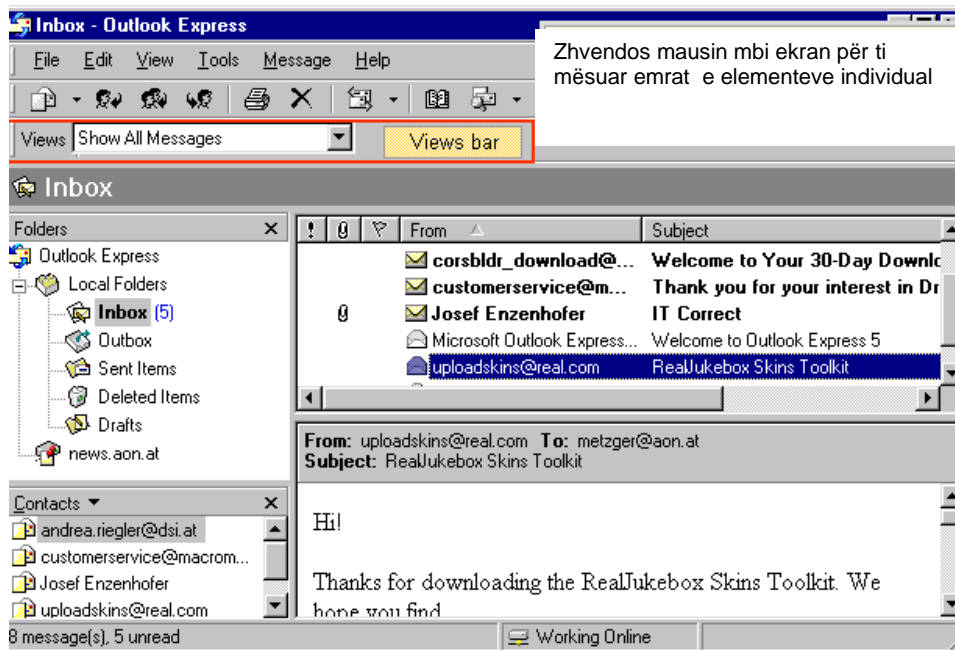
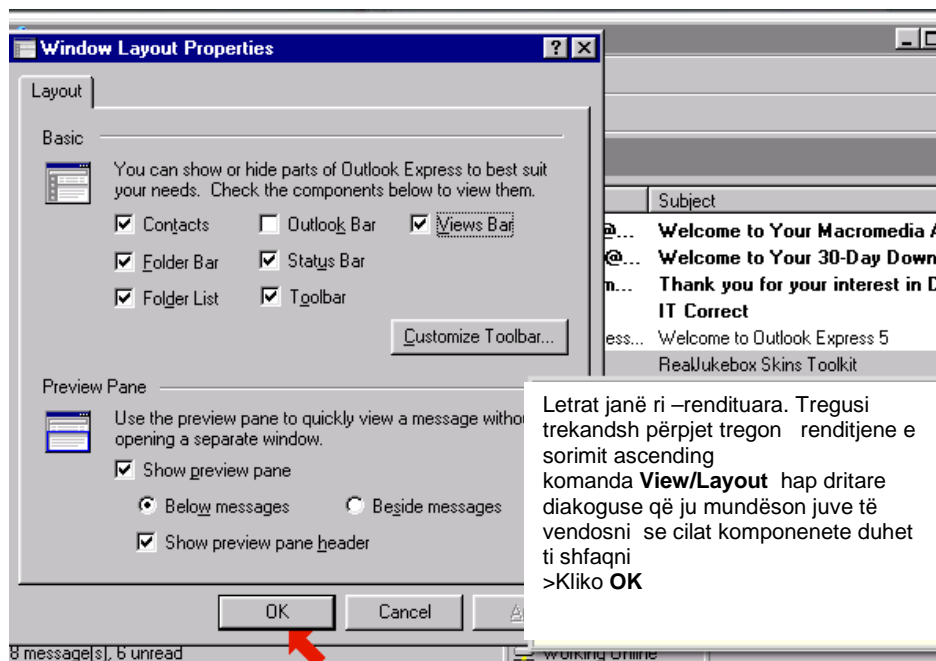

Është e mundur të shihni të gjitha mesazhet, ose të fshehni mesazhet e lexuara ose të mshifni leximin ose injoroni mesazhet
>Kliko **Show All Messages**

Tani të gjitha letrat janë të shfaqura. Menua **View** mund të përdoret për sortim të mesazheve në message list. Është lehtë **sortimi** i mesazheve duke klikuar mbi **Column headings**. trekandshi tregon **shtyllën e renditur (Sorted Column)** dhe drejtimin e renditjes (**sort direction**)
Kliko **Form**

SHKOLLA E MESME PROFESIONALE KAÇANIK

Përpiqu vetë

Detyrë

Starto outlok expres. Përdor vetëm Toolbar!

Shfaqi krejt letrat

Fshehi kontaktet . Përdor View menu!

Test

1 1 pikë

Internet
Ismail Dashi

SHKOLLA E MESME PROFESIONALE
KAÇANIK

Ju përdorni Usenet për

- ... pranimin e e-mail-eve
- ...surf në internet
- post to newsgroups

2 1 pikë

MS Outlook Express mund të dërgoj dhe pranoj e-mail-e

3. 3 pikë

Klasifikoni formulimet në vazhdim në true dhe false

- letrat e arrituara ruhen në Inbox
- duke përdorur Outlook Express Hardueri mund të configurohet
- Outlook Express mund të përdoret si Newsreader

4. 2 pikë

Çifto termet me domethënjen e tyre

Inbox		Përmban letrat që presin për të dërguar
Outbox		Përmban letrat e fshira
Deleted Items		Përmban letrat e arrituara
Sent items		Përmban kopjet e letrave të dërguara